Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го ТРАВНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 29, 1985 No. 100. VOL. XCII.

Українські правники із ЗСА і Канади відбудуть зустріч

Торонто. — Перша спільна зустріч-конвенція Українсько-Американської Правничої Асоціяції і правничої секції клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців Канади відбудуться тут в кінці тижня від 31-го травня до 2-го червня ц.р. в приміщеннях Ль'Готель.

Зустріч розпічнеться вже в п'ятницю ввечорі, 31-го травня, при сирі і вині; гостимуть присутніх канадські колеги з правничої секції. В суботу, 12-го червня, на спільній сесії, будуть порушені проблеми активности українських правників в З'єднаних Стейтах Америки і Канади, після вислухання докладного звідомлення членів Комісії дослідів Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, яка була покликана до життя Світовим Конгресом Вільних Українців, і звіту про оборону Володимира Половчака, українського юнака з Чикаго.

По полудні відбудеться панель на тему: „Як відповідати і реагувати на очорнення українських спільнот в Північній Америці". Цього ж вечора буде бенкет і баль в Скайлайн готелі, при 655 Діксон ровд у Рексдейлі, Онт. Головним промовцем на бенкеті буде суддя Володимир Тарнопольський і Рей Гнатишин, член королівської ради і спікер парляменту.

В неділю, 2-го червня, УАПА відбуде свої піврічні наради. Приміщення в Ль'Готелі треба замовляти заздалегідь телефонуючи на число: (416) 597-1400. Кімнати можна також отримати в Кінг Едвард готелі (416) 863-9700 і в Роял Йорк готелі (416) 368-2511.

Науковці обговорюватимуть питання „Україна у Другій світовій війні"

Урбана, Ілл. — Програма п'ятиденної конференції „Україна у Другій світовій війні", яку організує Українська Науково-Дослідна Програма при Іллинойському університеті, вже завершена.

Підготовляла її Програмова комісія, в склад якої входили такі професори: Степан Горак (Східньо-Іллинойський униіверитет), Тарас Гунчак (Ратгерс університет), Едвард Вайнот (Фльоридський університет), Орест Субтельний (Йорк університет) і Дмитро Штогрин (Іллинойський університет).

Спонзорами конференції являються: Літня дослідна лябораторія сходу Европи Іллинойського університету, Перший Український Щадничий Банк „Певність" в Чикаго, Наукове Товариство ім. Шевченка, СУМА Федеральна Кредитова Кооператива в Йонкерсі, Н. Й., Украніська Американська Фундація „Воля" в Рочестері, Н. Й., Еммануел і Люба Гіромнімон в Чикаго д-р Роман і Анна Кобилецькі в Чикаго, мгр Петро Колесник, Іллинойський університет в Урбана - Шампейн, Василь і Анна Крамарчуки в Міннеаполісі, Мінн., та Ярослав і Тетяна Романишини в Вестоні, Онт. Завдяки примірній жертвенності згаданих інституцій, організацій та окремих осіб підготова конференції пройшла наскрізь успішно, що дає підставу надіятись і на успішність самих її нарад.

Офіційними мовами конференції є англійська та українська мови. В нарадах конференції візьмуть участь біля 100 осіб, з них 54 доповідачі, українці і не-українці, які прибудуть в переважній більшості з університетів в ЗСА, Канаді, Австрії, Західній Німеччині, Швеції та Франції. Учасників вітатимуть від Іллинойського університету канцлер Томас Евергарт і професори: Ралф Т. Фішер, Маріянна Текс Чолдін і Д. М. Штогрин.

Офіційна програма конференції включає 19 сесій та один панель, в яких будуть прочитані доповіді на теми: „Українці в чужих збройних силах", „Українські Церкви під час Другої світової війни", „Соціяльні аспекти України у Другій світовій війні", „Жиди, поляки й українці у Другій світовій війні", „Проблеми коляборації та політичної орієнтації", „Нацистсько-німецька політика і пляни супроти України", „Спомини та особисті спостереження", „Українські політично-визвольні рухи", „Українські визвольно-повстанські сили", „Культурне життя українців, 1939-45", „Літературні твори про Другу світову війну в Україні", „Окупаційні сили України", „Совєтсько-німецька політика супроти України", „Звірства окупаційних сил в Україні", „Українці в американських і канадських збройних силах", „Українські легальні й підпільні видання і преса", „Освітня й допомогова діяльність", „Карпатська Україна, Буковина та українці на чужині", „Історична оцінка, здобутки і втрати" та кінцева сесія, в якій буде зроблено підсумки.

Наради конференції відбуватимуться в будівлі Іллайнай юніон від 4-го до 8-го червня. У четвер, 6-го червня відбудеться спільна вечеря учасників та запрошених гостей, головним промовцем на якій буде д-р Богдан Футей, голова Комісії чужинних претенсій до посілостей ЗСА. Напередодні конференції буде влаштована в головній університетській бібліотеці виставка видань і документальних матеріялів про Україну у Другій світовій війні, яка буде тривати впродовж місяця червня. Зацікавленим конференцією слід звертатись до: Ukrainian Research Program at the University of Illinois, 1208 W. California Ave., Urbana, Ill. 61801.

Зменшилося число католиків в Америці

Вашінгтон. — Згідно з інформаціями недавно видрукованого офіційного Американського Католицького довідника, число католиків в Америці зменшилось. Довідник друкований фірмою П.Дж. Кеннелі і Сини в Ню Йорку, виказує, що в 1984 році було в Америці 52,286,043 або 106,891 менше як в 1983 році.

Причини зменшення католицького населення в Америці є брак священиків, законниць, монахів, семінаристів, супруж; навернення на католицизм та хрищення також зменшилися.

В Америці є багато різних протестантських деномінацій в числі 186, згідно з інформаціями Крайової Ради Церков. Католики, однак, творять найчисленнішу християнську спільноту, після чого йде Південна Баптистська Конвенція із 14 мільйонами членів та Об'єднана Методистська Церква з 9-ма мільйонами членів.

Отець Юджін Гемрік, директор дослідчого католицького бюра, заявив, що багато католиків не були взяті в рахубу. Ще інша причина цього зменшення є факт, що багато католицьких родин, у пошукуванні кращих занять часто міняють свої парохії. Ще більш католиків серед кубинців також не є зареєстровані, бо їх побут в Америці є нелегальним, і тому вони бояться записуватись до існуючих парохій.

У ВАШІНҐТОНІ ВІДБУЛАСЯ ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ УРЯДУ

Вашінгтон, (О.Кузьмович). —Тут в середу, 22-го травня ц.р., відбулося багатолюдне відзначення 100-річчя українського поселення в ЗСА, влаштоване у сенатському будинку.

Організаторами цієї вдалої імпрези, призначеної в першу чергу для американських гостей, були Український Народний Союз та члени Українсько-Американського Кокусу у Вашінґтоні, члени Об'єднання Українців у Вашінґтоні і Союзу Українок Америки, Відділ у Вашінґтоні, як також поодинокі українські громадяни.

Організатори вклали надзвичайно багато праці для підготування того прийняття і для його успіху. Запрошеними були члени Конгресу, а почесними спонзорами були провідники Демократичної і Республіканської партій в Палаті Репрезентантів і Сенаті, Роберт Дол, Роберт Бирд, Томас О'Нілл і Роберт Майкл.

Гостинна заля сенатського будинку була вщерть виповнена гостями, які гуторили при перекусці та напитках, знайомилися взаємно та подивляли красу українського мистецтва. У виставлених зразках із приватних збірок українців Вашінґтону можна було побачити картини найбільш відомих сучасних українських мистців, зразки килимів вишивок, кераміки, деревoрізьби та писанок. На окремому підвищенні українські дівчата (в більшості із 50-го куреня пластунок-юначок у Вашінґтоні) моделювали щораз зміняючись, народний одяг з різних областей України, викликуючи ним захоплення гостей. Особливо сподобався усім буковинський одяг.

Впродовж часу прийняття біля дверей вітали гостей юнак і юначка в народному одязі хлібом і сіллю, а утиском руки віталися з гостями головний предсідник УНС д-р Іван Флис, його заступник д-р Мирон Куропась, заступниця головного предсідника Ґльорія Пашен, головний касир Уляна Дячук, головний секретар Володимир Сохан і Роберт МекКонелл, заступник директора телевізійної станції Сі-Бі-Ес.

Серед присутніх на прийнятті біля 400 осіб було понад 150 американських гостей, в тому 12 сенаторів і 18 членів Палати Репрезентантів, представники Білого Дому, Державного департаменту і Крайової наукової фундації.

Із сенаторів були: Едвард Зорінскі (Неб.), Деннис ДеКонсіні (Аріз.), Джессі Гелмс (П.Кар.), Спаркс Мацунаґа (Гаваї), Пол Сарбейнс (Мд.), Руді Бошвиц (Миш.), Чарлз МекМетаяс (Мд.), Билл Бредлі (Н.Дж.), Френк Лотенбах (Н. Дж.), Пол Саймон (Ілл.), Лотон Чайлс (Фла), Пол Лексолт (Нев.) конгресмени: Джеймс Флоріо (Н.Дж.), Джеймс Колбі (Аріз.), Гемілтон Фиш (Н. Й.), Семюел Стреттон (Н. Й.), Томас Ментон (Н.Й.), Брус Венто (Мінн.), Роберт Борскі (Па.), Джордж Вортлі (Н. Й.), Фредерік Бушер (Ва.), Родні Чендлер (Ваш.), Ел. МекКендлесс (Каліф.), Джан ЛаФальсі (Н. Й.), Вілліям Ґрін (Н. Й.), Бенджамін Гиламан (Н. Й.), Брус Моррісон (Конн.), Деніел Майка (Фла.), Фред Екерт (Н.Й.), Едвард Фіген (Огайо).

Свобідна форми гостини, без промов, викликувала приємну атмосферу, а підкреслювала її особливо присутність великої кількости молодих українців з Вашінгтону та околиці, які беруть участь в громадському і політичному житті столиці та були головними виконавцями підготови цієї імпрези. Американських гостей вітали молоді українки у вишиваному вбранні, що відігравали ролю господинь прийняття. Тиха українська музика молодих бандуристів була відповідним супроводом до розмов і перекуски, де можна було знайти і українські традиційні вареники та голубці, українські торти і такі напитки, як питний мед.

Гості подивляли великий вклад праці та ентузіязму цілої великої групи українців з Вашінгтону, що доложили справді багато зусиль, щоб прийняття вийшло якнайкраще, продумуючи усе до деталів, як, наприклад, подбали навіть про те, щоб у вазах стояли китиці прегарно виконаних штучних маків, волошок і колосків — символу квітів України.

Точно о год. 8-ій вечора головний предсідник УНСоюзу д-р І.Флис кількома реченнями подякував усім сенаторам і членам Палати Репрезентантів, які відвідали це відзначення 100-річчя українських поселенців в ЗСА, а відтак подякував у загальному всім організаторам, що причинилися до успіху імпрези.

Із членів створеного для тієї цілі Ад гок комітету у Вашінґтоні, які відповідали за поодинокі ділянки праці головними промоторами гостини були Наталія Слюзар, Надя МекКоннелл і Евген Іванців, яким допомагали десятки інших.

Поміж співгосподарями імпрези були всі члени Головного Уряду УНС, які приїхали до Вашінгтону спеціяльно винайнятим автобусом Союзівки, де відбувалися саме річні наради Головного Уряду.

Перед прийнятям члени Головного Уряду УНС затримались біля пам'ятника Т. Шевченка, де вони вшанували великого борця за волю відспіванням „Заповіту" і коротким словом головного предсідника УНС д-ра І. Флиса.

Серед українських гостей були представники всіх трьох церков, громадських і церковних організацій Вашінгтону та околиці і поодиноких провідних громадян. Між ними були навіть гості з Европи — представники українських лікарів з Австрії та Німеччини, що приїхали до Вашінгтону на з'їзд Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Широко був заступлений „Голос Америки" з головою українського відділу Оксаною Драган-Кравців та шефом совєтського відділу Марком Помаром, що репрезентував перешкодженого виїздом директора „Голосу Америки". Були також присутні численні журналісти, українські, які працюють в неукраїнській пресі, та американські, між ними редакторка Ю. Ес. Нюз Джуллі Дір.

Дереворіз мистця-графіка Якова Гніздовського церкви св. Михаїла, першої української католицької церкви в ЗСА в Шенандао, Па., що прикрашував запрошення на це святкування, був виставлений в оригіналі при вступі на залю.

В СВІТІ

ДЕЯКІ СОВЄТСЬКІ громадяни, зокрема молодшого і цілком молодого віку, протестують проти обмеження купівлі алькоголю, — інформують закордонні кореспонденти з Москви. Молоді люди, у поборовому віці, 18 років й більше, кажуть, що, „якщо нас можна забирати в армію, висилати до Афганістану, нагороджувати медалями слави, доручати виконання складних військових завдань і забороняти купувати спиртні напитки, то проти такого розпорядження ми будемо протестувати". В Совєтському Союзі є тепер біля 30 мільйонів алькоголіків.

КИТАЙСЬКІ ЛІДЕРИ вирішили облегшити імпорт закордонних публікацій і тим самим дозволити китайським громадянам познайомитись із західньою літературою, музикою, кінокартинами, новими музичними винаходами тощо. Навіть деякі видання з Тайвану дістануть дозвіл на експорт до КНР.

СОТНІ СТУДЕНТІВ Варшавського й інших універститетів протестують в кемпусах проти всяких урядових обмежень, включно із забороною вибирати студентські комітети і збільшеною контролею програми навчання. „Ми ніколи не погодимося із заплянованою урядовою контролею студентського життя", — заявили речники протестуючих студентів західнім кореспондентам.

УРЯДОВІ РЕЧНИКИ в Совєтському Союзі заявили, що чергове засідання Ради Міністрів СССР застановлятиметься над підвишкою пенсій, головно для тих осіб, пенсія яких є дуже низька. Уряд плянує встановити мінімум для отримання пенсії. Пресове агентство ТАСС поінформувало, що Центральний Комітет КПСС і робітничі спілки підтримали цю ідею, яка буде представлена Верховній Раді в листопаді цього року для обговорення і прийняття. Мінімальна пенсія, яка тепер становить 33 доляри в місяць, буде піднесена до 46 долярів. Індустріяльні робітники також отримають підвишку.

МОСКВА КАТЕГОРИЧНО відкинула ноту і листи у справі академіка Андрея Сахарова і його дружини Єлени Боннер. Совєтська місія до Об'єднаних Націй в Ню Йорку повернула американській місії усі мішки з нерозпечатаними листами (20,000 листів) і заявили, що ці листи і нота з є прямим вмішуванням у внутрішні справи СССР.

В МОСКВІ ЗАКІНЧИЛИСЬ розмови американської і совєтської делеґацій про закуп Совєтським Союзом зерна в 1985-86 роках. Совєтські представники не виявили однак скільки приблизно зерна закупить СССР в цьому фіскальному році і не сказали, які є передбачення СССР на збір зерна в цьому році. Речники ЗСА заявили, що Америка є готова продати СССР 22 мільйони тонн зерна.

ЄГИПЕТСЬКІ ДЕРЖАВНІ джерела повідомили, що вони відкрили і унешкідливили заговір і плян терористів збомбити при допомозі автомобіля напакованого вибуховим матеріялом, американську амбасаду в Каїро. Біля американської амбасади знаходяться також амбасади Великобританії і Франції. Терористична група, яку не називається по імені, мала отримати в нагороду пів мільйона долярів винагороди від лівійського диктатора полковника Муаммара Каддафі за доконане діло. Терористичний акт мав бути виконаний минулої середи, 22-го травня ц.р., — заявив кореспондентам речник міністерства внутрішніх справ. Американські чинники заявили, що їм нічого не було відомо про заговір і що ЗСА вдячні египетському урядові за попередження.

В АМЕРИЦІ

В СЕНАТІ СХВАЛИЛИ додаток до пропозицій президента Роналда Реґена у справі озброєння, який змушує Президента зменшити на половину плянований виріб ракет типу MX. Це рішення Сенату закінчило дводенні живі та часом гострі дебати голосуванням 78 до 20 голосів, за зменшення виробу цих далекосяжних ракет до 50.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ прийняла пропозицію бюджету на 1986 рік, яким дефіцит Уряду має бути зменшений на 56 більйонів дол. В голосуванні 24 республіканські конґресмени голосували за пропозицією демократів, в якій бюджетові видатки виносять 967 біл. дол.

В НОВОМУ ПЛЯНІ ПРЕЗИДЕНТА для оподаткування горожан передбачується особисті відтягнення від податку на вдвічі більшу суму, як останнього року. Плян Р. Реґена мусить бути однак одобрений законодатними тілами.

ФБІ ПЛЯНУЄ АРЕШТУВАТИ ще більше людей у зв'язку з новою шпигунською аферою, в якій батько і син призналися до довголітнього передавання таємних плянів морських частин до Совєтського Союзу.

КОМІСІЯ КРАЙОВОГО ІНСТИТУТУ здоров'я розглянула точно останні випадки вложення штучного серця і рішила одноголосно, що цілий спосіб переведення такої операції є правильний і треба продовжувати того роду медичні експерименти.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ в справах розвідки ствердила, що принайменше одна четверта совєтських урядовців, в Об'єднаних Націях — це аґенти розвідки. Біля 800 совєтських горожан є приділені до праці в Об'єднаних Націях, але лише мала кількість з них є справді на дипломатичній службі.

СЕНАТОР АЛЕН СІМСОН з Вайомінгу продовжує свої намагання змінити закон про іміґрацію до ЗСА та загострити його, щоб приплив нелеґальних іміґрантів до ЗСА зменшився. Закон пропонує також грошові кари для тих працедавців, що беруть на працю нелеґальних іміґрантів. Генеральний прокуратор Едвин Міс заявив, що. Уряд буде підтримувати пропозицію сенатора Сімсона.

25-ГО ТРАВНЯ — ЦЕ ДЕНЬ пропавших дітей, який ще в 1982 році проголосив президент Роналд Реґен. Від того часу кожного 25-го травня пригадують про це в пресі, радіо, телевізії та інших засобах масової інформації, а різними дорогами іде додаткова акція розшуків пропавших дітей. Одним із нових засобів є поміщення знімок пропавших дітей на пластикових картонах молока, а від п'ятниці, 24-го травня ц.р., крайова фірма оголошень постановила тижнево поміщувати знімку одної пропавшої дитини на почтівках, які розсилається до 50 мільйонів домів. Щораз ширші акції розшуку пропавших дітей допомагають багато з них відшукати та поєднати з батьками.

У ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ СТАТТІ лікар д-р Лірой Перрі, колишній лікар олімпійської дружини подає до загального відома, що руханкові вправи, популярні тепер під назвою „Аеробік" можуть спричинити багато шкоди для організму, коли ці вправи виконується невластиво. Вправи мають бути корисні для кровокруження, але захоплення ними допроваджує до пересади і викликує ушкодження спини, колін та інших частин тіла.

В СССР ЗАСУДИЛИ Й. ЗІСЕЛЬСА, А В. ЧОРНОВОЛА ПЕРЕНЕСЛИ НА ПРИМУСОВУ ПРАЦЮ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як повідомляють з України 12-го квітня 1985 року звільнили з табору примусової праці українського журналіста, члена Української Гельсінкської Групи та ініціятора щорічних Днів Солідарности, Вячеслава Чорновола. Тепер він мусить перебувати у таборі праці до серпня цього року тому, що до закінчення його останнього присуду залишилося ще 4 місяці і 4 дні. Тоді закінчиться термін його останнього присуду на п'ять років, який він одержав в 1980 році після дев'яти років ув'язнення і заслання. Разом В. Чорновіл перебуває вже у в'язницях і концтаборах 14 років, з короткими перервами поміж одним і другим присудом.

Рівночасно з надією на поновне звільнення В. Чорновола прийшла сумна вістка, що інший борець за людські і національні права і член Української Гельсінкської Групи, Йосиф Зісельс, був засуджений 10-го квітня ц.р. на 3 роки особливого табору праці за „наклепи на Совєтський Союз". Зісельса арештовано в його домі у Чернівцях в жовтні минулого року, а процес відбувся з початком 1985 року. На процесі свідками були чотири в'язні з особливого табору праці, які зізнавали, що він заявляв свої прожидівські симпатії та підтримував профспілку „Солідарність" в Польщі. У закидах проти Й. Зісельса було також, що він мав книжки видані поза кордонами СССР. Це вже другий присуд Й. Зісельса після першого у 1978 році, на три роки концтабору.

Також повідомляють, що Василя Долішного, який вже відбув дотепер 20 років в тюрмах і концтаборах під закидом приналежности до ОУН-УПА заарештували знову наприкінці 1984 року і тепер засудили на 3 роки особливого режиму в концтаборах.

Іншого довголітнього в'язня совєтських тюрем і концтаборів Мирослава Симчича, що досі вже відбув 35 років ув'язнення мали в 1983 році засудити на ув'язнення в особливому таборі праці на ще додаткових два і півроку, а Віталія Божка з Волині засудили за приналежність до незареєстрованих євангеликів-баптистів в січні 1985 року на 3 роки ув'язнення.

ТИСЯЧІ ЗАГИНУЛИ У СТИХІЙНІЙ КАТАСТРОФІ В БЕНҐЛЯДЕШ

Дака, Бенглядеш. — Тисячі осіб, дехто припускає, що аж понад 10,000 осіб, загинули від стихійної катастрофи, так званого морського циклону в Бенглядеш в минулому кінці тижня, — заявили тут офіційні речники західнім кореспондентам.

Деякі представники засобів масової інформації вже побували на місці катастрофи, привізши зі собою в гелікоптерах, бо тільки таким засобом транспортації вони змогли дістатися до південнозахідньої частини країни, і не вірили своїм очам, що природа могла змести з лиця землі цілі села, не лишаючи в живих не тільки людей, але також скотини, лісу, овочевих дерев, посівів, ярини тощо. „Все, що ми побачили, — інформує кореспондент пресового агентства Ройтерса, — це піщану рівнину, немов велитенське летовище, на якому тут і там лежали трупи людей, худоби і хатніх предметів".

Натомість прибережні води моря носили на своїх хвилях сотні втоплених трупів і все те, що день раніше море загорнуло зі собою у страшному неописаному циклоні і бурі із силою вітру понад 100 миль на годину. Урядове радіо Бенглядешу повідомило, що у висліді катастрофи 80 відсотків посівів і городини пропало безповоротно, а також пропало без вістей 500,000 скотини, сотні риболовних човнів та іншого вартісного майна, яким розпоряджало бідне населення цієї частини Бенглядешу. Урядові чинники взагалі не вірять, що їм вдасться встановити точне число загинувших осіб, тому, що перепису населення в західньому розумінні там не було, але центральний уряд знає, що у провінції жило приблизно 10 мільйонів людей. Офіційне число пропавших подається 1,300 осіб, але досі віднайдено тіла 3,000 осіб, але 12,000 осіб пропало без вістей і тому припускають, що вони також загинули.

Уряд Бенглядешу звернувся до всіх країн світу прислати по можливості свою скору допомогу для населення, головно того, яке залишилося в живих після катастрофи, а також тих, які не були заторкнені циклоном, але були залежні від достав харчів, головно риби з прибережних місцевостей. Також, як припускають, біля 250,000 осіб втратили дах над головою і тому урядові прийдеться допомогти їм відбудувати їхні житла.

У Вашінгтоні, речник Державного департаменту заявив, що Уряд ЗСА наказав виділити негайно 25,000 долярів на конечну допомогу, яка є тільки вступом до більшої допомоги, яку мусить ухвалити Конґрес. Також інші країни Західньої Европи і Азії приобіцяли допомогу для Бенглядешу. Вперто мовчить тільки Совєтський Союз і його сателіти, які готові кожної хвилини допомагати зброєю і комуністичною макулятурою, якщо тільки бачать у якійсь країні вигляди на перемогу комуністичної системи.

Почався суд над учасниками замаху на Папу Івана Павла II

Рим, Італія. — У понеділок, 27-го травня, тут почався суд над п'ятьма турками і трьома болгарами, яких обвинувачують в участи у змові з метою вбити Папу Івана Павла II. Безпосереднім виконавцем цієї змови був турок Мегмет Алі Аджа, який 13-го травня 1981 року двічі вистрілив у Папу на площі св. Петра в Римі і сильно поранив його. М. Аджа був заарештований на місці злочину і згодом засуджений італійським судом до довічного ув'язнення.

Спочатку Аджа твердив, що він діяв сам один, як мусулманин, який ненавидить католиків. Але потім він змінив свої твердження і заявив, що був лише виконавцем у змові, в якій брали участь агенти Болгарії, кілька турецьких громадян, а також агенти КҐБ, які вишколювали його на секретних базах СССР і Болгарії.

На підставі свідчень Аджі були заарештовані два турецькі піддані, а також керівник болгарської летунської компанії в Римі Сергей Антонов. Згодом до суду були притягнуті ще два болгарини і два турки. Ці болгари працювали в амбасаді Болгарії в Римі і після арешту Аджі, користуючись своїм статусом дипломатичної недоторканости, терміново вилетіли на батьківщину. Їх та двох турків будуть судити заочно.

В судовій залі було біля

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Перетягання струни

Як тільки президент Реґен проголосив у минулому місяці, що він погодився на суґестію західньонімецького канцлера Гельмута Коля і відвідає під час свого перебування у Німеччині у травні ц.р. на конференції семи найбільш упромисловлених країн цвинтар поляглих у Другій світовій війні німецьких вояків у Бітбурґу, зчинився несамовитий крик. Виявилося, що поміж двома тисячами похороненими там німецьких вояків є 49 могил із поляглими есесами. Скільки там було колишніх членів формацій „Ваффен СС" та скільки політичної поліції „СС" — цього й самі німці не знали. Але не тільки ворожий Америці табір, але й деякі поважні американські часописи записали всіх „СС" під один знаменник, дармащо відомо, що „Ваффен СС" — це були військовики з військовим, а не поліційним вишколом, і що вони не мали ніякого стику з варварським гітлерівським фізичним винищуванням жидів та всіх „унтерменшів".

Поруч із усіма існуючими в Америці й усьому світі жидівськими організаціями запротестували також американські ветерани із Леґіону, але їхній лідер Клеменс Бейкон обмежився до заяви, що „американські ветерани не дуже вдоволені, що Президент складає вінок на могилі німецьких вояків". Протести американських засобів масової інформації були такі голосні, що вони спонукали 52-ох сенаторів звернутися листом до Президента, чи не міг би він змінити свій плян. Відомо, що президент Реґен говорив у цій справі телефоном із німецьким канцлером Колем, який проте твердив, що відкликання Реґеном відвідин на тому цвинтарі підірвало би його уряд і спричинило великі інші труднощі. Колишній державний секретар, сам жид, Генрі Кіссінджер, заявив прилюдно, що „відкликання Президентом тих відвидин принесло б гірші наслідки, як самі відвідини". Все ж сам президент Реґен під впливом тієї неприхильної йому кампанії змодифікував дещо плян своєї подорожі. Він добавив відвідини також у колишньому страхітливому гітлерівському кацеті Берґен-Бельзен, де між іншими жертвами згинула також 15-річна дівчина жидівка з Голляндії Анна Бравн, що її щоденник чудом зберігся і прославив її ім'я. Реґен скоротив свої відвідини на цвинтарі у Бітбурґу до восьми хвилин. Змінив текст задуманих промов. Ствердив, що він не приїхав „нікого судити ані хвалити", а тільки підкреслити, що скінчилася війна і заіснував мир, та що всі похоронені на тому цвинтарі станули вже перед Найвищим і найсправедливішим Суддею...

Відвідини президента Реґена на тому німецькому цвинтарі на дальшу мету не пошкодили Роналдові Реґенові в американському народі. За всіма проголошеними від того часу опитами він не втратили давньої популярности, бо американський загал шанує в ньому простолінійну людину „з хребтом", який сприяє моралі в суспільстві і родині, у своїй економічній політиці переміг важку господарську кризу і привернув Америці давній престиж у світі.

Проте атаки жидівського світу проти Реґена за його відвідини цвинтаря у Бітбурґу не припинилися. Гостре і різке становище зайняв ізраїльський парлямент „кнессет". У той час, коли в наслідок дипломатичних заходів Америки, Йорданія погодилися взяти участь у тричленній мировій конференції — Ізраїль, Єгипет, Йорданія — і заступати палестинців без участи Палестинської Визвольної Організації з якою не хочуть говорити ані Ізраїль ані Америка — і в той час, якщо йдеться знову про признання Ізраїлеві американської державної допомоги у сумі не меншій, як була в минулому бюджеті (кругло 2 більйони 300 мільйонів долярів) — ізраїльська преса й окремі діячі жидівської громади в ЗСА продовжують атакувати президента Реґена.

У критикуванні такої людини, як Президент З'єднаних Стейтів, треба бути обережним і не перетягати струни. Всі знають і розуміють, що члени жидівського народу, який втратив 6 мільйонів людей у голокості, мусять бути надзвичайно чулі і реаґувати на все, що має найменшу стичність з голокостом. Але й ми, українці, втратили сім мільйонів людей у голодовій облозі, зорганізованій Москвою і ми пережили польські пацифікації і німецьке дикунство Еріха Коха.

Почуття міри у політиці не треба ніколи втрачати. Існування ізраїльської держави, яка має таких ворогів, як Совєтський Союз і арабський світ, залежне від військової і політичної допомоги від Америки. Американські жиди — це також патріоти ЗСА і напевне не всі вони вдоволені з продовжування атак проти Президента. Ніякої реальної користи ті атаки не можуть принести, а що з такої „моральної сатисфакції", яка може дати в реакції тільки некорисні для пристрасних критиків настрої?

М. Євшанський

УКРАЇНЦІ І КАПІТУЛЯЦІЯ НІМЕЧЧИНИ В 1945 РОЦІ

У травні ц.р., західньоевропейська преса багато уваги присвятила обставинам, у яких проходила остання фаза Другої світової війни і в яких прийшло до капітуляції Німеччини. Багато голосів цієї преси вказує на неоднаковий перебіг кінцевих воєнних дій на східньому і на західньому фронті. Одна французька газета, „Лє Монд", не вагається дати такий заголовок для свого коментаря з 6-го травня: „Дві перемоги для одної поразки". В цьому коментарі підкреслюється неоднаковість наставлення тоді з одного боку західніх альянтів і з другого боку Москви: цій останній не залежало на швидкому закінченні воєнних дій, бо вона прагнула, щоб совєтські війська якнайдалі просунулися на Захід, натомість західнім альянтам ішлося насамперед про якнайшвидше закінчення війни.

Так само неоднакове було і наставлення провідників III Райху. Гітлер (цей „сумасшедший єфрейтор", як його називала совєтська пропаганда либонь протягом усієї війни) майже до кінця надіявся на якесь немов би то чудо, яке змінить воєнну ситуацію і неминучий розгром Німеччини. Це справді межувало з божевіллям, бож ані ніякої „нової" зброї Німеччина тоді не мала і німецькі армії вже були на початку 1945 року властиво небоєздатні. І тому такі видатні провідники III Райху, як Ґерінґ, Ріббентроп і навіть Гімлер почали шукати можливостей якогось досить фантастичного домовлення із західніми альянтами. Після самогубства Гітлера його наступник адмірал Деніц уже в травні 1945 року пропонував капітуляцію на західньому фронті, оскільки американці й англійці не перешкоджатимуть рештам німецької армії продовжувати бої проти вже тоді переможних совєтських військ, вірячи навіть у те, що ще є можливість перемоги на східньому фронті.

Можна припускати, що Деніц і його оточення вірили у можливість захитання коаліції між Москвою й західніми альянтамим, бо вже тоді були чутки про охолодження відносин в лоні цієї коаліції з уваги на те, що після Ялти вже заіснували давні розходження поміж Москвою і її західніми союзниками. Але припускати, що ці розходження можуть спричинитися до того, що Америка й Англія дозволять німцям продовжувати війну проти совєтів або навіть разом з німцями включаться у зовсім нову війну проти СССР (бо й такі були недоречні поголоски), — це належало до чистісенької фантазії. Якби був удався атентат на „сумасшедшого єфрейтора" 20-го липня 1944 року або якби цей „єфрейтор" не зужив останніх німецьких сил в безнадійній офензиві в Арденнах проти західніх альянтів в березні 1945 року, — в такому випадкові може можна було б робити якість спекуляції щодо дальшого перебігу воєнних дій. Але всяка надія Деніца на те, що західні альянти припинять свій наступ і дозволять німцям продовжувати бої на протисовєтському фронті — це була, повторюємо, чистісенька фантазія, хоч був момент на самому початку травня 1945 року, коли німецькі війська покинули західній фронт й обернулися проти сходу. Та це вже було непотрібним маневром, який до нічого привести не міг.

У дуже скрутному становищі опинилися українці перед закінченням війни. Властиво і весь час тривання війни вони знаходилися „між молотом і ковадлом". Невиповідженим офіційно, бо про це можна було говорити хіба в найтісніших гуртках довірених осіб, наставленням українців під час тривання війни було: „Німці мали б побити большевиків, а опісля англо-американці мали б побити німців". На кожний випадок, щоб могти мати хоч якийсь вплив на хід подій, треба було мати хоч якусь українську збройну силу. І так прийшло до створення, поруч різних інших розкиданих і не підлягаючим якійсь центральній українській команді формацій дивізії Галичина.

Є незаперечним фактом, що творці Дивізії лише неохоче і тому, що інакше жадної Дивізії створити було б неможливо, пішли на те, що Дивізія Галичина постала в рамках збройних сил СС. Проте, Дивізія забезпечила собі, що вона ніколи не буде вжита на фронті проти західніх альянтів. Також безглуздим наклепом є твердження большевицької дезінформації, немов би то Дивізія брала участь в якихось антижидівських ексцесах або що її вживали проти польських чи якихось інших національних партизанів, зокрема проти польської підпільної Армії або проти польських повстанців у Варшаві.

Та от прийшов рік 1945. Треба було подбати про те, щоб Дивізія та й інші українські військові формації не дісталися до совєтського полону, особливо тому, що зокрема Дивізія Галичина вже брала участь у боях проти большевиків, понісши колосальні втрати під Бродами. І в цій справі відограв велику ролю той момент, що було створено Українську Національну Армію, до якої, як її перша Дивізія, було включено Дивізію Галичина.

Що мала б робити І-ша Дивізія УНА перед закінченням війни? Очевидно, першим завданням було відірватися від східнього фронту, щоб дістатися не до совєтського, а до західньо-альянтського полону. Правда, були думки, що може події підуть іншою стежкою, що англо-американці будуть змушені — з німцями чи без них — воювати з большевиками, а тоді УНА знову піде на фронт проти большевиків — цим разом, як союзник Америки й Англії. Таку можливість не виключав, між іншим кажучи, і командир УНА, генерал Павло Шандрук. Але це були дуже слабі і необосновані припущення. Альянс Америки й Англії з СССР був тоді такий міцний, що якби навіть західні уряди пішли на війну з совєтами (але хто? — Рузвелт?!), то цього хіба не вдалося б зажадати від вояків американської й англійської армій.

Залишалося одне завдання для УНА: відірватися від східнього фронту, що і вдалося виконати. Але Дивізія Галичина пішла в полон до західніх альянтів уже не як СС Дивізія, але як І-ша Дивізія УНА. І треба думати, що ця обставина, а не тільки заходи наших церківних достойників у Ватикані, спричинилася до того, що з Ріміні нікого не видали совєтам, як ці останні цього жадали.

Відомо, що вояки Дивізії Галичина прийняли з ентузіязмом відомість, яку їм

(Закінчення на стор. 3)

Найновіший самвидавний твір

Степан Говерля, — „Грані культури", Вступне слово Богдана Стебельського, мистецьке оформлення Ростислава Глувка, Українська Видавнича Спілка в Лондоні, 1984.

Чи давній український націоналістичний рух 1930-50 років ще зберіг помітний ідеологічний вплив на сучасний рух спротиву в Україні? Чи впливи його ще затрималися в народній масі, особливо в Західній Україні? Такі питання можна було ставити собі, читаючи матеріяли українського „самвидаву" — адже в більшості з них писалося звичайно лиш про оборону прав людини і про конституційні права Української ССР, які тепер очевидно, й безоглядно ламаються новим, шовіністичним совєтським режимом.

А відповідь на ці наші питання можна знайти в найновішому матеріялі самвидаву, досі друкованому уривками в журналах, а нині виданому УВ в Лондоні невеликою (184 сторінки), чепурною книжкою — „Грані культури". Бо погляди висловлені в ній — виразно націоналістичні й самостійницькі, чого не було ані в писаннях Чорновола, ні Сверстюка, ані раннього (ще не розкаяного) Дзюби. Навіть у колишніх самвидавних писаннях Валентина Мороза про політичний націоналізм були лиш несміливі згадки, а головна увага була спрямована на оборону не української державности, а української духовости й культури.

Інакше в творі Степана Говерлі (псевдонім). Автор виразно заявляє себе українським націоналістом і вимагає державної самостійности України, як передумови збереження й повного розвитку української культури. І для всіх учасників українського руху спротиву він домагається назви націоналістів, залишаючи окреслення „дисидентства" лиш для російського й жидівського правозахисного руху. Він також, у відміну від деяких колишніх учасників „гельсінкського" руху, виразно відмежовується від російського дисидентства, якого більшість, як він зазначує, стоїть на позиціях збереження російської імперії, хоч і в зміненій, начебто демократичній, формі („наближених до вимог часу взаємовідносин між патрицієм і рабами — Москва і Україна, Литва, Вірменія і т.д."). Він також обвинувачує представників російського руху в тому, що вони „затримували і, очевидно, нищили найбільше зрілі документи українського підпілля, призначені для широкої публікації в світі".

Стиль писання Степана Говерлі доволі складний і тяжкий, з довгими реченнями, в яких деколи, мабуть в наслідок самвидавного переписування, вкрадаються стилеві і синтактичні помилки. Все таки, на мою думку, добре зробили редактори книжки, не справляючи й не змінюючи мови ні стилю автора — бо це дає читачеві почуття автентичности підпільного видання.

Фактично книжка складається з трьох незалежно написаних і неодночасно надісланих матеріялів — „Граней культури" (парафрази заголовка Дзюбиного твору — написаного після „розкаяння" — „Грані кристала"), далі — „Дисидентства" і „Дерева національних задач". Але всі ці твори між собою пов'язані і себе взаємно доповнюють.

Теми, які Степан Говерля обговорює, це — право нації на незалежне державне існування, право на власну, ніким чужим не обмежену культуру, московський імперіялізм — як заперечення цих прав, далі — методи й засоби московського панування в Україні, терор і ґеноцид, масове переселювання, колонізування москалями й інородцями, поступове пригнічення національної культури, етноцид. Читаючи деякі глави цієї книжки, могло б здаватися, що Говерля передбачає загибіль української нації у наслідок усіх цих окупантських заходів, алеж насправді він ніяк не песиміст щодо майбутнього України. Хоч нині він бачить активний спротив русифікації лиш у деяких областях України („Галичина, Волинь, Буковина, Правобережжя"), то він усе таки вірить у незламність народного духа, пишучи, що „при мінімумі сприятливих умов ця незнищима сила вибухає знову, відроджується, посилює активність, наближає націю до мети". „Зберігачем" української національної самобутности він визнає „народні низи, зокрема селянські" і їх щораз наново творену, щораз окупантом нищену еліту — „„вихідців із народних глибин". Він особливу вагу кладе на нову клясу — „науково технічну інтеліґенцію", яка може стати „майбутнім лідером" руху опору. Поважним засобом і підтримкою руху опору були й залишаться українські підпільні Церкви. Потенціяльного союзника він бачить у пробудженні переслідуваного підсовєтського жидівства, тоді як найбільшу загрозу для майбутнього визволення України він вбачає в 15-мільйоновій російській колонізаторській меншині, сила й нахабність якої зростає з року в рік, особливо в українських містах.

Нам тяжко в короткій рецензії передати зміст цієї незвичайно цікавої книжки. Її варто перечитати кожному, особливо тому, який нині зневірився в тривання й майбутнє відродження України.

Орп

Франк Е. Сисин

ВІЗАНТІЯ, КИЇВСЬКА РУСЬ І УКРАЇНСЬКЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Недавно видану заходами Фонду Катедри Українознавства (ФКУ) і товариства — Приятелі Українського Гарварду (ПУГ) публікацію (уже п'яту з ряду) у відомій вже серії „Тисячоліття" названо: „Byzantine Roots of Ukrainian Christianity" (26 сторінок; ціна — три доляри). Її зміст це — дві статті проф. Ігоря Шевченка, видатного українського вченого — візантолога і директора Українського Наукового Гарвардського Університету, що розглядають ролю Візантії в прихиленні Київської Русі на християнство та обговорюють далекойдучі впливи візантійської культури на українців. У вступному слові ФКУ пишеться: Під візантійським християнським впливом Київська Русь процвітала духово й культурно. У короткому часі вона створила не абиякий вклад у мистецтво, літературу і архітектуру. Ця живучість християнського розвитку є темою цього нового випуску серії „Тисячоліття".

Брошура появилася завдяки субсидії Визначних Меценатів ФКУ: Франки Дахнівської, Володимира Дениса і Ярослава Гури.

Перша стаття „Християнізація Руси" була друкована майже двадцять літ тому в журналі „Поліш Рев'ю" в часі тисячоліття християнізації Польщі. Вона пояснює чому Польща вибрала Західню Церкву, тоді як Київська Русь прийняла християнство Східньої Церкви. Професор Шевченко проводить ясну дискусію над давніми подіями, базуючись на джерельних матеріялах. Він дає перегляд проникнення християнства на землі України і розглядає ролю Константинополя та Риму в тому процесі. Він пояснює обставини часу та мотиви для прийняття християнства в Київській Державі. Вкінці він продискутовує значення і місце Київської Русі в християнському світі, як і духові та культурні здобутки новоохрищеної спільноти.

Стаття є знаменитим викладом складних подій і може служити як основний текст теж і для не-спеціялістів, які бажають збагнути історичне значення прийняття християнства.

Друга стаття „Візантійські елементи ранньої української культури" — це передрук із Енциклопедії Українознавства (вид. НТШ). Вона дає огляд багатьох елементів впливу Візантійської культури на Київську Русь-Україну. Між ними і справи Церкви, мови, законодавства, мистецтва і літератури.

Стаття служить пригадкою про те, скільки то важливих аспектів української культури є адаптаціями з Візантії та від греків, включно з традиційним співом „Многая Літа".

Святкуючи наше Тисячоліття, не лише православні українці, але й католики та протестанти повинні пам'ятати як глибокими були зв'язки України з Константинопольським патріярхатом і грецьким народом. Ці зв'язки продовжуються аж до новітніх часів, включно із грецькою участю в українських братствах і школах, із впливом Київського Митрополита Могили на відновлення греко-православного навчання, із діяльністю грецьких патріотів в південній Україні в XIX столітті.

Тисячоліття є пригожою нагодою для оновлення та зміцнення тих зв'язків. Фонд Катедр Українознавства розпочав розсилку цієї публікації та інформ її про Українське Тисячоліття на адреси грецьких учених, духівництва та видатних грецьких інституцій. ФКУ сподіється, що Українські Церкви, комітети Тисячоліття та громадські організації будуть послуговуватися цією брошурою для зусиль піднести усвідомлення серед греків в Америці та Канаді, що 1988 рік є Ювілеєм Християнства України й заохотити їх бути співучасниками українського святкування.

Юліян Мовчан

НА „СУРМАЧІВЦІ" МИРОНА СУРМАЧА

Коли переїхати автом через міст Джорджа Вашінґтона, річку Гадсон і їдучи в західньопівнічному напрямку по автостраді 17, то приблизно через півгодини ми вже будемо в містечку Садл Ривер в Ню Джерзі („сідлова річка"). А потім, повернувши на Черрі Лейн, нарешті опиняємося перед „літньою резиденцією" або оселею Мирона Сурмача — „оригінальної людини, мудреця з ясним і глибоким та погідним поглядом на життя з дозою непідробленого та щирого народного гумору", як свого часу охарактеризував нашого славного книгаря тепер вже покійний письменник Іван Смолій.

Був початок квітня і тому природа цього потопаючого в садах та лісах містечка ось-ось почала вбиратися в свої зелені шата. Звичайно, весна не могла оминути також і „Сурмачівку" з її двома побудованих в старому „колоніяльному" стилі будинках: один — мурована з гострим і високим дахом хата, де мешкає господар, а другий трохи далі — будинок для маґазинування різного домашнього причиндалля — в тому числі, як ми пізніше побачили, великої кількости книжок, з якими і для яких жив і живе все своє життя Мирон Сурмач. При дорозі до хати, кидається в очі величезна липа, яка нібито вітаючи нас, простягнула своє гілля аж поза зелений пліт. А ось при брамі перед загородою росте височезний дуб. Висівши з авта і ступивши на подвір'я „Сурмачівки", біля хати бачимо самого господаря, який засукавши рукава, щось робив.

— Ну що, може хотіли б мати трохи книжок — я їх і тут маю досить багато, — цими словами зустрічає нас господар.

Після того, коли його „найкраща квітка на „Сурмачівці" — його дружина Настуся 1969 року відійшла у вічність, Мирон Сурмач, якому у січні ц.р. минув 92-ий рік, живе самотньо у цьому домі. Ні — не цілком самотньо, бо тут разом з ним живе також багато вуликів бджіл, які є його, як він не раз зазначає, „великою розрадою". Власне, бажання розвести бджоли було однією з найголовніших причин придбання „Сурмачівки". „Пасічництво, — пише він у своїй книзі спогадів „Історія моєї сурми, — стало моїм улюбленим зайняттям не випадково, бо я начитався за все життя про наших пасічників, козарлюг, що розводили по степах свої пасіки, годували всю Україну медами і напували ними козаків, коли самі вже нездатні були до далеких походів. І коли мені пішло вже поза сімдесятку, я вирішив, що вже пора, щоб жити поміж Божими бджілками та й собі бути корисним для людей". (Ст. 154)

Ось при брамі бачимо дуб — найвищий за всі дерева на подвір'ї.

— Місцеві люди переказували, — пояснює Сурмач, — що під цим дубом „наш" земляк Олександер Заборовський зі Львова купив у індіян 1662 року в Садл Ривер цілу околицю. Хоч тепер ця родина підписується „Заброске", проте в актах купна виразно написано „Заборовський", отже, дуже правдоподібно, що він був українець — можливо перший українець в історії, що ступив на американську землю. Цього дуба я назвав „Маланюком" на пошану нашого видатного поета-патріота, який часто приходив до „Сурми" і помер в Ню Йорку самітній у своєму мешканні...

Потім, ступивши далі пару кроків, наш господар продовжував:

— А ось, тут, як бачите, коло цього дуба росте клен — мій високий з його великими листками, клен, який своєю тінню покриває не тільки значну частину мого городу, але не шкодує своєї тіні також на сусідній. Цей клен я назвав „Барка" на пошану поета Барки, який колись, також мешкав в Ню Йорку, а тепер кажуть на „Верховині" і є автором кількох книжок — в тому числі „Рай" та „Свідок".

Але й це ще не все. Ще є й інші поети, яких Мирон Сурмач вирішив увіковічнити на своїй „Сурмачівці".

— Ось на середині городу, — каже він, — бачите три берізки, на яких пташки люблять робити свої гнізда. Як бачите, вони стоять під захистом дуба і клена. Тому, що ці три берізки виростають ніби з одного пня, я їх назвав „Бойчук", „Рубчак" та „Тарнавський" в пошану нюйоркської трійці поетів-модерністів, про яких я багато наслухався в „Сурмі" під час дискусій між моїми покупцями.

Кинувши ще раз поглядом на високий дуб, Сурмач продовжував:

— Віртє мені або не вірте, але кілька років тому один з роїв правдоподібно моїх бджіл взяв і сів майже на верхів'я цього дуба. Що робити? В таких випадках звичайно добрий пасічник аби зберегти рій, бере й переносить його до вулика. Але як його зібрати, коли він міститься на такій висоті? Аля я таки зібрав! Трохи допомогла мені драбина, а трохи, коли драбина вже не діставала до рою, вимушений був сам з гілляки на гілляку переступати аж поки, нарешті, добрався до відповідного місця і зібрав рій...

І дійсно — людина вже після вісімдесятки — полізла на високе дерево і зібрала рій... Якщо серед пасічників існують якісь рекорди щодо зборів роїв на деревах такої висоти, враховуючи сюди також вік пасічників, то я певний що Мирон Сурмач напевно побив би всі рекорди в цій ділянці.

Тут бачимо ще й багато інших дерев та рослин — в тому числі виноград, який росте біля ґаражу й закриває собою безлюдні камінні сходи і прохід до пасіки. Правда, з цим виноградом, — каже господар, — є трохи клопоту, на весні його треба захищати від метеликів та їх яєчок, з яких плодяться хробачки, що з'їдають виноград. Потім, як дозріє, пташки його з'їдають ще перед сходом сонця. Але тому, що виноград багатий на вітаміни, тому наш господар назвав його „Понеділок" — в честь автора збірки оповідань під назвою „Вітаміни" — талановитого гумориста Миколи Понеділка, який свого часу працював у „Сурмі" але який передчасно помер від року 1976 року.

— З квіток, — каже Сурмач, — найкращою в моєму городі є лілея. Як зацвітає, то не хочеться відірватися від її пахощів. Я її назвав „Калина" — в пошану дружини поета Юрія Тарнавського — хоч і родовитої американки, але вона також добре пише українською мовою.

І наблизившись до пасіки, Сурмач знову з захопленням говорить про свої улюблені „Божі мушки".

— Науковці, — каже він, — тепер розкрили, що бджоляна перга має майже всі елементи, які треба аби бути здоровим. Перга не лише продовжує життя, але навіть відмолоджує...Вистачить одна ложечка її на день. Звичайно, її треба заживати рано перед сніданням. Також можна мішати з харчами. Покупці признають, що перга їм

(Закінчення на стор. 4)

У 100-ліття жіночого руху

Округа Союзу Українок у Філядельфії задумала влаштувати вечір для пошани 100-ліття українського жіночого руху. Для цієї цілі створено комітет із представниць жіночих організацій міста, які радо зійшлися й оформились. Замість Свята Жінки-Героїні, що його кожного року влаштовувало жіноцтво, постановлено у цьому році присвятити увагу іншій темі. Головою комітету стала Ростислава Матла, голова Округи СУА, а заступницями — Ольга Гурська від Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, Ольга Нич від Українського Золотого Хреста і Люба Сілецька від Об'єднання Жінок ОЧСУ. Комітет доповнили членки згаданих організацій.

Члени Ділового комітету, для відзначення 100-річчя жіночого руху, учасниці панелю та мистці — співачка Марія Ясінська-Мурована і акомпаньяторка Наталія Котович, супровід.

(Світлила Дора Рак)

Проведено рекляму і на цей вечір 27-го квітня ц.р. зійшлося в залі Українського Культурного Центру поважне число жіноцтва, а також прибуло деяке число чоловіків. Свято відкрила голова комітету Слава Матла, яка привітала всіх і заповіла програму, присвячену розгортанню жіночого руху. Це відбудеться у формі панелю й невеликої мистецької програми. Потім вона передала провід Лідії Дяченко, яка пояснила поділ теми між панелістками. Про часи Наталії Кобринської говоритиме Анна Максимович; про жіночий рух до Другої світової війни — Уляна Лобович; про працю на поселеннях Дора Рак, а про жінку-героїню Ярослава Куліш. Вона представила всіх панелісток. А. Максимович є магістром бібліотекарства, відома, як поетка і письменниця, брала участь у літературних конкурсах СФУЖО, провадить бібліотеку Пласту і працює в бібліотеці Студійного Осередку Української Культури.

Вона схарактеризувала часи Наталії Кобринської, почавши життєписом останньої. Н. Кобринська не закінчила шкіл, бо середньої освіти для дівчат у тих часах взагалі не було, але доповнила своє знання читанням книжок. Панелістка коротко пройшла всі етапи її діяльности — відчитання новелі „Пані Шумінська" у Відні, промова на студентському вічі в Коломиї, заснування Торавирста Руських Женщин у Станиславові, альманах „Перший вінок" із її розглядом становища української жінки, виїзд до Швайцарії, у 1891 році внесення петиції у справі допущення жінок до університетів в Австрії, потім виїзд із „Бояном" до Праги. Отже, оживлена діяльність у різних напрямах, в той час українське жіноцтво довкола неї мовчало. Все ж таки вона була певна,

Діловий комітет очолила Ростислава Матла, голова Округи СУА (справа), а проводила панелем інж. Лідія Дяченко.

що жіночий рух пробив собі дорогу. 1894 року заснувався Клюб Русинок у Львові, а незабаром і в інших містах і містечках постали такі жіночі гуртки. Все ж таки казала, щоб написати на її могилі в Болехові „Мене вже серце не болить", на доказ того, що перетерпіла вона впродовж свого життя.

Черговою панелісткою була У. Любович. Про неї Л. Дяченко розповіла, що вона закінчила студії економіки й журналістики в Познані і працювала в господарському кооперативному часописі і „Новій Хаті". Після арешту її батька у грудні 1939 р. родину вивезли большевики у квітні 1940 року до Казахстану. Там вона провела шість літ на праці в колгоспі, а потім у молочарській кооперативі. Поховала свою матір, а вміжчасі у далекому таборі помер і батько. По війні повернулась до Польщі, а по певному часі вдалось їй виїхати до Америки. Тут впродовж 12 років редагувала „Наше Життя".

Найперше вона кинула погляд на центральні землі України. Тут усе ж була поставлена середня освіта жіноцтва у формі гімназій і епархіяльних шкіл. Змагання жінок до вищої освіти почалось дуже скоро. Влада, не бажаючи допустити жінок до університетів, оснувала для них Вищі Жіночі Курси. Із них виходили жінки-фахівці, що вчили по селах чи провадили по містах недільні школи. А в Галичині існувало в кожному містечку жіноче товариство. Врешті, засновано вчительський семінар і гімназію, а з 1900 році допущено жінок до університетів. Врешті, молоде жіноцтво об'єдналось у Товаристві Українських Дівчат і почало видавати журнал „Мета", що виходив один рік. У 1917 році засновано Союз Українок, що діяв до 1939 року і скріпився проведенням Світового Жіночого Конгресу v 1934 році.

У тому часі постали різні жіночі товариства, як наприклад, промислова кооператива „Труд", товариство Вакаційних Осель, „Будучність", товариство Українських служниць і кооператива „Українське Народне Мистецтво". Свою доповідь У. Лобович закінчила цитатою із статті Євгена Сверстюка про українську жінку.

Потім промовила мгр Д. Рак, правничка. Вона закінчила право у Львові і працювала в Америці в обезпеченевій компанії. Тепер редагує англомовну „Українку у світі", брала участь у Конгресі Декади у Копенгагені у 1980 році, а тепер готується до виїзду на Конгрес у Найробі, Кенія. Є членом Асоціяції Парляментаристів, відвідує Трибуну, Т-во НДЖО, що підготовляє програми форуму в Нейробі. Свою доповідь вона почала від закінчення Другої світової війни у 1945 році і першого з'їзду жіноцтва в Авгсбурзі, де заснувалось Об'єднання Українських Жінок. Воно провело велику підготовну роботу для переселення, пов'язавшись із нашими заморськими жіночими організаціями. На Світовому Жіночому Конгресі, що його скликав СУА у 1948 році у Філядельфії, засновано, — у великій мірі під впливом представниць ОУЖ, — Світову Федерацію Українських Жіночих Організації. Її очолила сенаторка Олена Кисілевська. Створили її спочатку десять жіночих об'єднань, а впродовж літ доходили нові, й тепер вона обіймає 22 жіночі товариства.

Якою дорогою йде праця жіночих організацій і централі СФУЖО? Найбільш поширена суспільна опіка, якої наше суспільство дуже потребує. Другим завданням є виховне діло, як доповнення церковного впливу і шкіл українознавства. Далі — праця над народним мистецтвом, що привело деякі організації до заснування музеїв. Різні культурно-освітні почини довели до поставлення пам'ятників Лесі Українки в ЗСА і Канаді. Зовсім новою ділянкою було нав'язання зв'язків із місцевими жіночими організаціями. Це почалось доволі скоро і довело до членства в Національних Жіночих Радах, генеральній Федерації Жіночих Клюбів, Союзі Католицького Жіноцтва й інших. Ця співпраця давала нагоду нашому жіноцтву до виступів і участи в конґресах. СФУЖО допильновує участь в конґресах Міжнародного Жіночого Союзу, а в останньому десятилітті в з'їздах Жіночої Декади, у Мехіко, Копенгаґені, а тепер стоїть перед виїздом до Найробі, Кенія. Гаслом Декади є — рівноправність, поступ і мир.

Четверта панелістка Ярослава Куліш, відома під псевдом Оксана Керч, молодою дівчиною редагувала „Світ Молоді", що виходив при „Жіночій Долі". Пізніше вона виїхала з чоловіком до Арґентини, де видала повість „Альбартоси". По якомусь часі приїхала до Америки, де появився її роман „Наречений", а пізніше „Такий довгий рік". Тепер їй удалось зредагувати й видати збірник у пошану Євгена Маланюка.

Жінка-героїня не пов'язана з жіночим рухом, а радше з визвольною боротьбою. Тому маємо жінок-героїнь у часах, коли про жіночий рух нікому й не снилося. Але нас цікавлять найбільше постаті сучасних героїнь, що їх так обильно давала нам Українська Повстанська Армія. Та що знаємо про них? Це псевдоніми, що діяли під звичайним найменням Марійки, Зени, Ліди і розривали себе гранатами, коли ворог відкрив вхід до криївки з пораненими. Знаємо, що командир Хрін диктував свої спогади машиністці, ім'я якої не дійшло до нас. У спогадах чотового Островерха є згадка про Зену, яка перевела вояків верхами Карпат і повернулась до штабу.

В'язень московських таборів Євгенія Гінсбург у своїх спогадах згадує лікарку Ангелину Клименко, яка була справжнім ангелом для хворих, що їм рятувала життя. Таня Крупеник працювала як агроном у місцевій теплярні, де вирощувала помідори й огірки для начальства, а коли хтось це підпалив, вона відібрала собі життя, бо перше підозріння підпалу впало б на неї. Таких жінок вирощує визвольна боротьба. Але підсовєтські будні вимагають впертости від кожної жінки, коли вона не хоче втратити своєї дитини.

По закінченні виступів модератор А. Дяченко подякувала панелістам, зробивши короткі висновки з їхніх доповідей. Можна було ставити питання до панелісток, але публіка з того мало скористала.

Р. Марта заповіла виступ співачки Марії Ясінської-Мурованої у супроводі піяністки Наталії Котович, яка проспівала арію Марійки з опери „Червона Калина", слова В. Сокола, пісню „У мене ти в думках" музика Л. Пучка, слова Завалишиної, а третя народна „Діброво зелена" записана від Михайла Дуди, обрібка Гнатишина. Перші дві пісні ліричні і їх добре віддає голос співачки. Остання пісня народна вже відома в її інтерпретації.

У другій половині залі Культурного Центру вже чекав буфет, приготований союзянками під проводом Ольги Михайлюк. Публіка приступила до вечері, розважаючи себе ще довго розмовами.

Л.В.

Українці...

(Закінчення зі стор. 2)

привіз ген. П. Шандрук, що вони стають 1-ою Дивізією УНА. А в цій справі відограв велику ролю тодішній екзильний уряд УНРеспубліки і тодішній президент УНРеспубліки в екзилі Андрій Лівицький. Бо генерал Шандрук погодився очолити Українську Національну Армію лише на доручення уряду УНР і президента Андрія Лівицького, будучи тоді по Армії УНР підвищений до ранги генерал-поручника з генерал-хорунжого.

Чому тоді прийняли назву Українська Національна Армія, а не Армія УНРеспубліки? Дуже просто: уряд УНР не був офіційно визнаний гітлерівською Німеччиною і такого визнання для себе не бажав і його не прийняв би, якби йому таке було запроповано. Але фактично УНА постала з доручення і на наказ през. А. Лівицького й екзильного уряду УНРеспубліки. Про це, очевидно, знають і мають відповідно гонорувати колишні вояки 1-шої Дивізії УНА.

Чому тодішні німецькі чинники годилися на участь Уряду УНРеспубліки в створенні УНА? Очевидно тому, що „вищі" німецькі кола, як сам Гітлер чи Гімлер, тоді цією справою не займалися, приготовляючись вже тоді до самогубств чи полону, який закінчився процесом у Нюрнберзі. А ті німці, які українськими військовими формаціями тоді займалися, вважали, певно, що хіба хоч такою своєю поставою мають хоч трохи оправдатися перед злочинною нацистською політикою винищування українських патріотів в межах своєї окупації.

Був ще один дуже важливий момент, який мав прихильний вплив на дальшу долю 1-ої Дивізії УНА. Якщо не офіційно, то таки фактично УНА була частиною Армії УНРеспубліки, як про це виявнювалось вище і як про це був пізніше оголошений відповідний акт. А Уряд УНРеспубліки в Парижі (в складі проф. Прокоповича, проф. Шульгина, ген. Удовиченка, дир. Косенка і інших) ще в 1939 році і то на виразне уповноваження конфінованого тоді у Варшаві през. А. Лівицького проголосив, що він стоїть по боці західніх альянтів проти гітлерівської Німеччини. Це використав генерал Шандрук у своїх заходах перед альянтами в користь інтернованої в Ріміні 1-ої Дивізії УНА. Але це інша тема, про яку треба писати окремо.

НІКАРАҐУАНСЬКІ САНДІНІСТИ засудили на 20 років ув'язнення антикомуніста з Гондурасу, який нібито мав бути пов'язаний з повстанцями, які ведуть боротьбу проти прокомуністичного уряду в Манагуа. Сантос Пердомо був першим гондуражцем засудженим за зв'язки з Нікараґуанським демократичним фронтом.

ДВІ АҐЕНЦІЇ УРЯДУ ствердили тепер на підставі докладного досліджування, що проблема нужди серед дітей є більш поважною в ЗСА, ніж досі думали. Біля 13.8 мільйона дітей, які становлять 22.2 відсотки американців у віці нижче 18 років, походять із бідних родин. Звіт аґенцій на 670 сторінках обширно представляє цю проблему та її причини.

КУБА ЗВІЛЬНИЛА двох американських туристів, які, у зв'язку з поганою погодою, опинилися зі своєю яхтою на кубинських водах і були притримані військовим кораблем. Спочатку засоби масової інформації припускали, що кубинська „морська акція" була відплатою за американські радіопередачі з радіостанції „Марті", яка розпочала свої передачі в понеділок, 20-го травня. Очевидно, Куба заперечила ці здогади і в доказ неправдивости поширюваних поголосок звільнила американських громадян.

В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК впровадять нові плитки на авта, на яких буде відбита статуя свободи. Ці плитки з того приводу коштуватимуть власникам автомобілів декілька долярів більше ніж звичайно.

У БЕЙРУТІ, ЛИВАН, знову вибухнув автомобіль виповнений розривним матеріялом, вбиваючи 35 осіб, в тому числі багато дітей, які якраз переїжджали автобусом у місці вибуху автомобіля. Понад 100 осіб були поранені і їх перевезли до шпиталів поза Бейрутом. Очевидно, були також матеріяльні знищення, які обраховують на грубі тисячі долярів. Кореспонденти інформують, що подібні вибухи трапляються тепер у Бейруті майже кожного дня і міжфракційна війна триває далі.

ПЕРЕХОПЛЕНІ ДОКУМЕНТИ показали, що Совєтський Союз, Куба і Нікараґуа, не тільки постачають марксистських партизан зброєю і військовим матеріялом, але втримують на своїх територіях вишкільні табори. Речники військового командування в Ель Сальвадорі повідомили, що про ці табори згадує також у своєму щоденнику Надія Діяз, яка попала в квітні в полон під час боїв урядового війська з партизанами. Із записника Діяз урядові речники в Ель Сальвадорі довідалися, що вона плянувала виїзд літом цього року до В'єтнаму, а партизанське командування очікувало приїзду нових вишколених вояків з Болгарії, Совєтського Союзу, Східньої Німеччини і Куби. Марксисти очікували також на новий транспорт зброї і вибухового матеріялу із східньоевропейських країн.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Романа Плакиди

чоловіка нашої шкільної товаришки Дорогої НАДІ

на СИРОТИНЕЦЬ у БРАЗИЛІЇ
100.00 дол. зложили

Влодзя КОТИК, Таня КРИНИЦЬКА, Дарка МИКИТА, Нюня СТЕЦЬ, Квітка СТЕЦЮК, Ірка ХМІЛЕВСЬКА

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 26-го травня 1985 р. по тяжкій недузі упокоївся в Бозі в Ню Йорку, Н. Й.

бл. п.

ЮЛІЯН ТАРАЩУК

народжений 11-го липня 1912 р. в Чернихівцях, Збаражчина, Зах. Україна.

Похорон відбудеться в Торонто, Канада.

ПАНАХИДА в четвер, 30-го травня 1985 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Кардинала при Аннетте вул. в Торонто.

ПОХОРОН в п'ятницю, 31-го травня 1985 р., о год. 9-ій ранку до церкви св. Покрови на Лідс вул., а відтак на цвинтарі Парк Лови в Торонто, Канада.

Горем прибиті:
сестри:
МАРИНЯ ОСАДЧАК з дітьми і внуками
ЗОФІЯ і АННА з родиною в Україні
брати: ВАСИЛЬ і БОГДАН з родиною
братові:
ГАЛЯ з дітьми і внуками
МАРІЙКА з дітьми
родини: КАЛЬБИ, ПАСТУШЕНКИ і ОНУФЕРКИ

Пам'яті ред. Романа Данилевича

28-го березня похоронено на цвинтарі Сенчюрі Парк у Вестоні, Онтаріо, п'ять членів родини Данилевичів, що трагічно загинули 24-го березня в Торонто. Сеньйор роду ред. Роман Данилевич народився 15-го вересня 1903 року в Печенії, повіт Перемишляни у Львівській області, як другий син о. Остапа і Олени з Кунинських. Пізніше батько одержав парафію у Глинянах того ж повіту, і там виростали всі три нащадки роду, а гімназію кінчали в Бережанах.

По матурі в 1922 році Роман вступив на богословію у Львові, але не висвятився на священика, хоч усе життя залишився у безженному стані. Він посвятився започаткованому тоді апостоляттові світських осіб і в тому дусі діяв на всіх етапах свого довгого життя. З вибору великого Митрополита Андрея, один рік студіював у Німеччині і решту життя був послідовником свого покровителя. Під впливом і в оточенні святоюрського проводу укріпив свій світогляд і став на шлях католицького діяча, діючи пером як журналіст і редактор, посвятною працею і ділами. Того роду активність не запевняла ні матеріяльного забезпечення, ні відпочинку.

З товаришем з богословії і кревняком Василем Глібовицьким співредагував у Львові у національно-релігійному дусі „Молоді Робітники", а від 1933 року — „Українське Юнацтво" з додатком „Готуйсь" та „Лицарство Пресвятої Богородиці". Два названі вище місячники почали видавати після стотисячного крайового здвигу у Львові 7-го травня 1933 року „Українська Молодь Христові", в комітеті якого Р. Данилевич був секретарем. У 50-ліття цієї релігійної маніфестації українців у Галичині був він у редакційній колегії пам'яткового Збірника УМХ, що, до речі, має появитися у цьому році у видавництві УКУ в Римі.

Також у висліді того здвигу обидва редактори взялися організувати в Галичині Католицьку Асоціяцію Української Молоді (КАУМ) „Орли" і Р. Данилевич став заступником голови, яким спочатку був інж. Андрій Мельник, а після його виїзду за кордон у 1938 році на пост вбитого полк. Євгена Коновальця — ред. В. Глібовицький.

Війна у вересні 1939 року внеможливлювала дальшу діяльність у Львові і вони, як біженці, осіли в місті Ярослав, за граничним Сяном під німецькою окупацією. В. Глібовицький зараз же був обраний головою Українського Допомогового Комітету, а Р. Данилевич співпрацював у цьому ж комітеті і керував власною книгарнею „Логос". В січні 1940 року ред. Данилевич заініціював конкурс на книжку, присвячену місту Ярославові. Переможцем у конкурсі жюрі проголосило проф. Панаса Феденка з Праги, автора історичної повісті „Гомоніла Україна" про добу гетьмана Хмельницького, який навчався в Ярославі в колегії єзуїтів.

Св.п.ред. Р. Данилевич

(Фото 1984, Д. Говикович)

Зараз же після 22-го червня 1941 року, коли німецька армія почала війну з СССР, відкриті поля у підміських Полкинях заповнилися полоненими з Червоної армії, а між ними чи не половина була українців. Р. Данилевич зайнявся допомогою полоненим, спочатку як референт ярославського УДК, а згодом з рамени УЦК у Кракові. У тій тяжкій функції об'їхав він усі табори в Генеральній Губернії і деякі за Збручем, та ніс допомогу й інформації, не дивлячись на трудноші й заборону німецької влади і небезпеку зараження в таборах пошесними недугами. В той час вмирали від тифу шляхетні добровольці, що в часі сповнювання обов'язків Референтури, заражувалися від полонених і віддавали життя „за друзів своїх". Роман Данилевич присвятився тій гуманітарній праці в найтяжчих умовинах, добровільно і не задля заслуг-почестей, а зі свого релігійного виховання, в дусі світського апостоляту. На жаль, не написав споминів про ту важливу діяльність, хоч такий намір мав і його прохали це зробити.

Після відпливу з Німеччини т. зв. переміщених осіб у 1949 році Р. Данилевич перейняв редагування католицького тижневика „Християнський голос" у Мюнхені, та по п'ятьох роках переселився до братів у Клівленді, Огайо, в Америці. Звідти на запрошення Митрополита Максима переїхав у 1959 році до Вінніпегу, де редагував новий епархіяльний тижневик „Поступ".

Після чотирьох років переїхав до Блумінгтону, Індіяна, на працю в університетській бібліотеці, а згодом як пенсіонер повернувся до Клівленду, щоб опікуватися хоруючим на зір братом Богданом.

Протягом останніх 34 років проводив він Академічним Об'єднанням „Обнова" і з його рамени брав участь у численних міжнародних католицьких конференціях.

За півстоліття журналістичної і редакторської праці написав він багато статтей на релігійні і громадські теми, а в Блумінгтоні ще й огляди на нові книжки. Виступав також часто доповідачем.

В останніх двох декадах Р. Данилевич став найбільше відомим своєю активністю в патріярхальному русі, для якого віддано трудився на всіх трьох ділянках — у місцевому відділі, у крайовім товаристві у ЗСА і у світовім УПСО. Не поминув ні одного з'їзду і виступав на них з доповідями, вказуючи ідейні напрямні і заходи у стараннях з'єднати ієрархію для спільних акцій в народі і перед папами. Він визначався ініціятивністю, оптимізмом і твердою вірою у слушність й конечність наших старань разом із Патріярхом Йосифом за привернення прав рідній Церкві.

Старатися про визнання патріярхату для УКЦ уважав він справою всієї патріотичної суспільности, і цей погляд поширював на всіх форумах, в яких завжди брав участь на власний кошт, а також статтями і доповідями. У міжконфесійних взаєминах був промотором толеранції і екуменізму а в громадсько-політичних питаннях був дійсним соборником.

Доцінював регіональний рух — і від заснування був активним в об'єднанні „Ярославщина та окраїни Засяння", а також був членом багатьох товариств, жертводавцем на різні цілі і передплатником преси. Бував на всіх імпрезах національного характеру; зі свого світогляду і народних вимог активно співдіяв з „Комітетом оборони проти совєтських свідчень в американських судах" і проти збірної відповідальности за діла одиниць.

Останньою його статтею був саме рапорт про черговий суд на українцем Іваном Дем'янюком у Клівленді, видачі із ЗСА якого домагається тепер Ізраїль, щоб судити його в Єрусалимі.

Свої ідеї світського апостоляту і українця-державника проводив у життя найперше у своїй парафії Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо і в громаді Великого Клівленду у рамках його громадської надбудови — Українських Злучених Організацій. Як голова „Обнови" був делегатом на всіх чотирьох конгресах СКВУ і як член Секретаріяту — на всіх річних сесіях.

Вплив Романа Данилевича на унапрямлення релігійно-національного життя мирян помітний, і важко буде заступити місце цього нетрудженого, побожного керівного громадянина. Він не зражувався браком зрозуміння для великих діл, чи слабою активністю й жертвенністю частини української суспільности і уболівав над роз'єднанням, але не відходив від праці і від співпраці з іншими до останнього дня свого життя.

День перед трагічною смертю цього цінного християнського діяча, 23-го березня, він прибув до Філядельфії як один з трьох делегатів Пармської Епархії св. Йосафата на міжконфесійну нараду для створення Крайового Комітету 1000-ліття Християнства в Україні. Не дивлячись на свій вік-82 роки життя, — був повний фізичних і умових сил і з енергією та вірою в успіхи плянував дальші завдання. На неділю, 31-го березня, мав заповіджену доповідь у Дітройті про Слугу Божого Андрея, який був для нього духовним батьком і взірцем чеснот і провідника.

Із смертю усіх п'ятьох останніх нащадків о. Остапа і Олени Данилевичів з Глинян закінчилася ця вітка роду. Бо найстарший син, інженер-агроном Микола (1902-1970, похований у Пармі) в подружжі з проф. Наталією Лепкою (1901-1950, померла в Ню Йорку) не мав дітей.

Цим коротким некрологом бажаємо виявити від приятелів і співробітників вдячність за посвятну діяльність для вближніх, Церкви і батьківщини. Хай пам'ять про ці праці Романа і про весь рід Данилевичів не проминає з відходом його сучасників, а залишиться у скарбниці народу спадщиною для майбутніх.

Степан Кікта

На „Сурмачівці"...

(Закінчення зі стор. 2)

допомагає на всі недомагання. Бо бджоли не роблять помилок — вони „Божі мушки", як їх називали наші предки. Сам собі не вірю, що мені вже пішов 93-ій рік, але я і далі чищу в хаті, відгортаю сніг, рубаю дрова (бо маю пічку в підвалі), їду щонеділі до „Сурми", де обслуговую своїх покупців, граю на бандурі, і т.д.

На подвір'ї бачимо кілька дерев'яних лавок. Виявляється, що на „Сурмачівку" час-від-часу приходять діти з околиць аби послухати гру на бандурі та доповідь старого пасічника. Бувають діти різного віку — від 4-ох -6-ти років — до вищих клясів середньої школи. Прибувають вони з батьками або вчителями. В минулому році було також аж три групи дітей жидівської національности — в тому числі 96 дітей з Явенаг Гібру Скул з Парамус.

Знаючи, що багато пасічників — любителів бджіл, ніколи або майже ніколи не накладають на голови захисних масок під час праці з бджолами, запитую, чи й він також не вживає маску.

— Вживаю маску я лише в тих випадках, коли збираю мед, — каже Мирон. — Бо в тих випадках бджоли інстинктивно розглядають мене, як грабіжника і тому керуючись „правом" охорони свого тяжко запрацьованого продукту, вони тоді можуть мене покусати. У всіх інших випадках мені маска непотрібна. А в тім, навіть, якщоб якась бджілка мене і вкусила, то її вкус, кажуть, добрий лік проти ревматизму.

Запитую, як тут поживає новий співмешканець його містечка — колишній президент Ричард Ніксон? Правдоподібно, йому тут не погано, бо якщо ставши мільйонером з відходом на пенсію, Ніксон вибрав також Садл Ривер, то значить, для пенсіонерів тут не погане місце.

— Я думаю, що й Ричард Ніксон почуває тут себе задоволеним, — каже Мирон. — Він недалеко звідси живе — всього кілька кварталів. Ось, можливо, вже завтра завезу для пані Ніксон, як подарунок, кілька українських писанок і при тій нагоді може з нею та її чоловіком перекинуся кількома словами.

Понад 50 років тому Мирон Сурмач був написав і видав книжечку „Як осягнути успіх". Книжечку „для людей, що думають". У своїй вищезгаданій другій новій книжці „Історія моєї Сурми", яку він видав пару років тому з нагоди свого „першого дев'яностоліття" з дня народження, він знову в основному повторив свої „постуляти" чи поради для читачів на підставі свого великого і довгорічного досвіду життя та праці. Не буду тут наводити всі ті „постуляти" — про це читачі можуть довідатися з його книжки. Проте наведу лише кілька з тих „порад життєвого досвіду", які варто взяти до уваги кожному з нас. А саме:

„Краще бути сміливим ніж не мати достатньої сміливости. Не проси, але вимагай що тобі законно належить".

„Незалежно від того, скільки приятелів має людина, вона може їх втратити, коли буде поводитися так, ніби робить їм ласку. Ніколи не трактуй людей так, якби ти вже ніколи їх не хотів більше бачити. Старайся їх робити своїми приятелями, а не ворогами".

„Само по собі бажання не дасть успіху. Подібно, як велика жара розплавить залізну руду і тому її можна вилити в якусь форму, так само і сконцентроване змагання і непоборний намір спричиниться для досягнення бажаного успіху".

І Мирон Сурмач невхильно дотримується цих правил. І тому він досягнувши того, чого бажав, аналізуючи пройдений шлях, може сміливо сказати, що його „життя було гарне, життя повноцінне". Бо змістом мого життя була його „любов до книжки і любов до свого народу". І тому, намагаючись робити добро для свого народу і для своїх ближніх взагалі, він напевно ніколи не мав і напевно ніколи не матиме ворогів, а матиме тільки друзів та приятелів.

БРИТАНСЬКА РАДІОПЕРЕДАЧА Бі-Бі-Сі має 14,5 мільйона слухачів за Залізною заслоною, кажуть речники цієї корпорації, які заявили, що в майбутньому вони потребуватимуть сильніших і модерніших трансмітерів, які зможуть пробити хвилі совєтських і сателітних заглушувань і поліпшать якість передач. Інсталяція нових трансмітерів має розпочатися вже в першому тижні червня цього року. Бі-Бі-Сі тепер посилає 728 годин передач до країн Східньої Европи на 37 мовах.

У СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ який стоїть перед передвиборами на губернатора, і мейорів міст, політики сильно відчувають брак стейтової телевізійної станції, через яку вони могли б реклямувати себе виборцям. Примушені давати реклями на телевізійних станціях Ню Йорку і Філядельфії політики мусять платити куди більше за ці реклями та рідше їх давати. У висліді цього, наприклад, мейор Ню Йорку Елвард Кач є куди більш відомий серед населення Ню Джерзі, ніж мейори з цього стейту.

Почався суд...

(Закінчення зі стор. 1)

400 кореспондентів газет, радіо і телевізії з багатьох країн світу. Чотири підсудні поміщені в окремих сталевих клітках, які охороняють десятки карабінерів.

На початку суду стався несподіваний епізод, який може змінити увесь хід процесу. Як лиш суддя відкрив засідання, Аджа гістерично закричав на всю залю: „Я Ісус Христос! Я всемогучий! Я є тут, щоб оголосити про кінець світа! Він буде знищений!" Карабінери силою вивели Аджу із залі, а кореспонденти розчаровано загуділи. Їх розчарування пояснюється тим, що Аджа на цьому процесі — головний свідок обвинувачення і якщо він зійшов з розуму, то „судовий процес століття", як світова преса назвала суд в Римі, може не відбутися.

Покищо невідомо, чи Мегмет Аджа зійшов з розуму чи вирішив вдавати ненормального, щоб йому скоротили термін ув'язнення.

Після того, як Аджу вивели із залі, суд продовжувався. Судця і адвокати обговорювали питання, чи можно судити заочно болгарських дипломатів, які на час замаху мали статус дипломатичної недоторканости. Державний обвинувачувач заявив, що дипломатичний статус забезпечує недоторканість лише у тих випадках, коли дипломат виконує свою безпосередню працю. „Невже захисники хочуть доказати нам, що два болгарські дипломати, які допомагали Аджі в замаху на Папу, виконували тим самим свою дипломатичну місію?"

В обвинуваченні, що його слідчі подали судові, сказано, що Антонов і болгарські дипломати Айвазов і Васілєв привезли Аджу на площу св. Петра вранці в день замаху. Аджа двічі вистрілив, а турок Орал Селік, якого досі не вдалося заарештувати, вистрілив ще один раз.

